TEISINGUMO TEISMO PIRMININKO NUTARTIS

2020 m. liepos 16 d.*

„Apeliacinis skundas – Įstojimas į bylą – Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutas – 40 straipsnis – Suinteresuotumas bylos baigtimi“

Byloje C-883/19 P

dėl 2019 m. gruodžio 3 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

HSBC Holdings plc, įsteigta Londone (Jungtinė Karalystė),

HSBC Bank plc, įsteigta Londone,

HSBC France, įsteigta Paryžiuje (Prancūzija),

atstovaujamos QC K. Bacon, baristerio D. Bailey, solisitoriaus M. Simpson ir advokatų C. Angeli ir M. Giner,

apeliantės,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

Europos Komisijai, atstovaujamai P. Berghe, M. Farley ir F. van Schaik,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMO PIRMININKAS,

atsižvelgęs į teisėjos pranešėjos K. Jürimäe pasiūlymą,

išklausęs generalinį advokatą M. Bobek,

priima šią

Nutartį

1 Apeliaciniu skundu *HSBC Holdings plc*, *HSBC Bank plc* ir *HSBC France* (toliau kartu – bendrovės HSBC) prašo panaikinti 2019 m. rugsėjo 24 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *HSBC Holdings ir kt. / Komisija* (T-105/17, EU:T:2019:675, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis

* Proceso kalba: anglų.

teismas panaikino 2016 m. gruodžio 7 d. Sprendimo C (2016) 8530 *final*, susijusio su SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (byla AT.39914 – euro Interest Rate Derivatives), 2 straipsnio b punktą ir atmetė likusią jų ieškinio dalį.

2 2020 m. kovo 20 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo dokumentą, kuriuo *JPMorgan Chase & Co.*, *JPMorgan Chase Bank, National Association* ir *J.P. Morgan Services LLP* (toliau kartu – bendrovės JPMC), remdamosi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antra pastraipa, paprašė leisti įstoti į bylą palaikyti bendrovių HSBC reikalavimų.

3 Atitinkamai 2020 m. balandžio 22 d. ir 30 d. kanceliarija gavo dokumentus, jais Europos Komisija ir bendrovės HSBC pateikė rašytines pastabas dėl šio prašymo. 2020 m. gegužės 18 d., t. y. prieš pasibaigiant pastaboms patiekti nustatytam terminui, bendrovės HSBC papildė savo pirmines pastabas, atsižvelgdamos į 2020 m. balandžio 30 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartį *Komisija / HSBC Holdings ir kt.* (C-806/19 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:364); atsižvelgiant į šias aplinkybes, šis dokumentas pridėtas prie bylos medžiagos.

Dėl prašymo įstoti į bylą

4 Grįsdamos savo prašymą bendrovės JPMC iš esmės nurodo, kad pareiškė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo, kuris joms taip pat buvo skirtas (šis ieškinys Bendrojo Teismo kanceliarijoje įregistruotas numeriu T-106/17), ir kad šis ieškinys susijęs su ta pačia problematika, kuri nagrinėjama šiame apeliaciniame skunde. Jos pabrėžia, kad Bendrasis Teismas, remdamasis Procedūros reglamento 69 straipsnio 1 dalies b punktu, nusprendė sustabdyti šios bylos nagrinėjimą, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl šio apeliacinio skundo. Iš šio sprendimo akivaizdžiai matyti, kad bylos T-106/17 nagrinėjimas buvo sustabdytas dėl to, kad yra ieškinio pagrindų, sutampančių su nurodytaisiais byloje T-105/17, taigi ir su tais, kuriais remiamasi šioje byloje. Be to, bendrų pagrindų buvimą patvirtina skundžiamas sprendimas. Tuo remdamosi jos daro išvadą, kad sprendimas, kuris bus priimtas šioje apeliacinėje byloje, turės tiesioginį poveikį jų pačių ieškinio dėl panaikinimo rezultatui. Tokiomis aplinkybėmis bendrovės JPMC pabrėžia, kad būtų neteisinga Teisingumo Teismui spręsti klausimus, kurie bus lemiami sprendžiant jų ieškinį, neišklausius jų nuomonės dėl šių klausimų.

5 Taigi bendrovės JPMC mano, kad yra tiesiogiai suinteresuotos bylos baigtimi, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antrą pastraipą.

6 Šiuo klausimu pažymėtina, kad iš pastarosios nuostatos matyti, jog kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo turi teisę įstoti į Europos Sąjungos teismuose nagrinėjamą bylą, išskyrus bylas tarp valstybių narių, Sąjungos institucijų arba valstybių narių ir Sąjungos institucijų, jei tik gali įrodyti suinteresuotumą minėto ginčo baigtimi.

7 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją „suinteresuotumo bylos baigtimi“ sąvoka pagal šią nuostatą turi būti apibrėžta atsižvelgiant į patį bylos dalyką ir suprantama kaip tiesioginis ir realus suinteresuotumas sprendimu dėl pačių reikalavimų, o ne kaip suinteresuotumas, susijęs su teisiniais pagrindais ar iškeltais argumentais pačiais savaime. Sąvoka „bylos baigtis“ reiškia galutinį sprendimą, išdėstomą sprendimo, kuriuo užbaigiamas procesas, rezoliucinėje dalyje. Konkrečiai kalbant, tai yra tiesioginis ir realus suinteresuotumas, kad būtų patenkinti šalies, kurios reikalavimus palaikyti siekia prašymą įstoti į bylą pateikiantis asmuo, reikalavimai (2020 m. balandžio 30 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Komisija / HSBC Holdings ir kt.*, C-806/19 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:364, 7 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

8 Šiuo klausimu visų pirma reikia patikrinti, ar ginčijamas aktas yra tiesiogiai susijęs su prašymą įstoti į bylą pateikiančiu asmeniu ir ar jo suinteresuotumas bylos baigtimi yra tikras. Iš principo suinteresuotumas bylos baigtimi gali būti laikomas pakankamai tiesioginiu, tik jei toks sprendimas gali

pakeisti prašymą įstoti į bylą pateikusio asmens teisinę padėtį (2020 m. balandžio 30 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Komisija / HSBC Holdings ir kt.*, C-806/19 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:364, 8 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

9 Taip pat primintina, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją šalis, kuriai pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnį leista įstoti į šiame teisme nagrinėjamą bylą, negali keisti pagrindinių bylos šalių reikalavimuose ir pagrinduose apibrėžto ginčo dalyko. Vadinasi, priimtini tik tie į bylą įstojusios šalies argumentai, kuriais neviršijama tai, kas numatyta šiuose reikalavimuose ir pagrinduose. Taigi prašymą įstoti į bylą pateikusio asmens suinteresuotumą įstoti į bylą, kad būtų išspręstas ginčas, reikia vertinti atsižvelgiant, be kita ko, į apeliaciniame procese nagrinėjamo ginčo dalyką, kurį apibrėžia pagrindinių bylos šalių reikalavimai ir jiems pagrįsti nurodyti pagrindai (2020 m. balandžio 30 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Komisija / HSBC Holdings ir kt.*, C-806/19 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:364, 9 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

10 Nagrinėjamu atveju iš skundžiamo sprendimo 42 punkto matyti, kad Bendrajame Teisme pareikštame ieškinyje, dėl kurio buvo priimtas skundžiamas sprendimas, bendrovės HSBC pateikė, pirma, reikalavimus panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį ir 2 straipsnio b punktą ir, antra, prašymą pakeisti šiame 2 straipsnio b punkte joms skirtos baudos dydį.

11 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisija konstatavo, kad jame nurodytos bendrovės, tarp kurių yra bendrovės JPMC ir bendrovės HSBC, pažeidė SESV 101 straipsnį, nes dalyvavo darant „vieną ir tęstinį“ pažeidimą, kurį sudarė „susitarimai ir suderinti veiksmai, kuriais siekta iškraipyti įprastą kainų sudedamųjų dalių nustatymo tvarką euro palūkanų normos išvestinių finansinių priemonių sektoriuje“. To sprendimo 2 straipsnio b punkte Komisija skyrė bendrovėms HSBC solidariai mokėtiną 33 606 000 EUR baudą už jo 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą.

12 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas atmetė bendrovių HSBC pateiktus ieškinio pagrindus, kuriais visų pirma siekta, kad būtų panaikintas ginčijamo sprendimo 1 straipsnis. Tačiau jis pritarė ieškinio pagrindo, kuriuo prašyta panaikinti šio sprendimo 2 straipsnio b punktą, pirmoje dalyje pateiktam trečiam motyvui ir panaikino šį punktą.

13 Šiomis aplinkybėmis savo apeliaciniu skundu bendrovės HSBC prašo, pirma, panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 2 punktą, kuriuo Bendrasis Teismas atmetė jų ieškinį, kiek juo prašoma panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, ir, antra, panaikinti to sprendimo 1 straipsnio b punktą.

14 Reikia nustatyti, ar tokiomis aplinkybėmis nagrinėjant šį apeliacinį skundą bendrovės JPMC turi tiesioginį ir realų suinteresuotumą, kad būtų patenkinti bendrovių HSBC reikalavimai, kaip tai suprantama pagal šios nutarties 7 punkte primintą jurisprudenciją.

15 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šiuo apeliaciniu skundu visų pirma ginčijamas Bendrojo Teismo atlikto motyvų, kuriais grindžiama ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis, kurioje Komisija konstatavo SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimą, vertinimo teisėtumas. Šiomis aplinkybėmis bendrovės HSBC tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų, kai atmetė jų pateiktus panaikinimo pagrindus, grindžiamus tuo, kad Komisija klaidingai kvalifikavo šį pažeidimą kaip pažeidimą dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, ir kaip vieną ir tęstinį pažeidimą. Be to, jos teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai atmetė jų nurodytą panaikinimo pagrindą, grindžiamą nekaltumo prezumpcijos ir gero administravimo principų, taip pat teisės į gynybą pažeidimu, nes ginčijamas sprendimas buvo priimtas jau priėmus sprendimą dėl sandorio ir tame sprendime Komisija jau buvo pareiškusi nuomonę dėl bendrovių HSBC dalyvavimo darant nagrinėjamą pažeidimą.

16 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją sprendimas, kaip antai ginčijamas sprendimas, nors ir priimtas bei paskelbtas kaip vienas sprendimas, laikytinas kelių individualių sprendimų, kuriuose dėl kiekvienos įmonės adresatės konstatuojamas teisės pažeidimo ar pažeidimų padarymas ir prireikus skiriama bauda, rinkiniu (2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij*

ir kt. / Komisija, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 100 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taigi, jei būtų patenkinti bendrovių HSBC reikalavimai šiame apeliaciniame procese, Teisingumo Teismas panaikintų skundžiamą sprendimą ir – jei paskelbtų pats galutinį sprendimą pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą – panaikintų ginčijamo sprendimo 1 straipsnio b punktą, kuris taikomas tik šioms bendrovėms, tuo atveju, jeigu ieškinį laikytų pagrįstu.

17 Vis dėlto konstatuotina, pirma, kad nagrinėjamu atveju bendrovės JPMC, kaip ginčijamo sprendimo adresatės, yra tarp bendrovių, įvardytų kaip dalyvavusių darant to sprendimo 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą kartu su bendrovėmis HSBC. Antra, nors minėto sprendimo 1 straipsnio c punktas, kurį byloje T-106/17 prašo panaikinti bendrovės JPMC, iš tikrųjų taikomas tik šioms bendrovėms, jų nurodyti panaikinimo motyvai, susiję su tame pačiame sprendime konstatuoto pažeidimo pobūdžiu ir egzistavimu, yra analogiški tiems, kuriuos pateikė bendrovės HSBC. Taigi, nepaisant ankstesniame punkte nurodytos jurisprudencijos, sprendimai, kuriais konstatuojamas bendrovių HSBC ir JPMC dalyvavimas tuose pačiuose „susitarimuose ir (arba) suderintuose veiksmuose“, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, nors ir atskiri, yra glaudžiai tarpusavyje susiję ar net neatsiejami vienas nuo kito.

18 Tokiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad savo apeliaciniame skunde bendrovės HSBC ginčija SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo buvimą ir patį pobūdį, būsimas sprendimas šioje byloje, t. y. kad Teisingumo Teismas patenkintų bendrovių HSBC reikalavimus ir panaikintų skundžiamą sprendimą arba atmestų šių bendrovių pateiktus apeliacinio skundo pagrindus, neišvengiamai turės tiesioginę įtaką tam, kaip Bendrasis Teismas vertins bendrovių JPMC pareikštą ieškinį, kiek juo prašoma panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio c punktą.

19 Nedarant poveikio šiam apeliaciniam skundui pagrįsti nurodytų pagrindų vertinimui, pažymėtina, kad sprendime, kuris bus priimtas šioje byloje, Teisingumo Teismas galutinai išreikš poziciją dėl bendrovių HSBC pateiktų apeliacinio skundo pagrindų, susijusių su tuo, ką Komisija konstatavo dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo buvimo ir pobūdžio, kurių teisinis turinys iš dalies sutampa su bendrovių JPMC pirmojoje instancijoje byloje T-106/17 pateiktų ieškinio pagrindų teisiniu turiniu, materialinio teisinio pagrįstumo.

20 Taigi, jei bendrovėms JPMC nebūtų leista įstoti į šią bylą palaikyti bendrovių HSBC reikalavimų, jos netektų galimybės būti išklausytos konkrečiai dėl jų nurodytų pagrindų materialinio teisinio pagrįstumo, o sprendime, kuris bus priimtas šioje byloje, bus pateiktas atsakymas, kuris gali būti lemiamas Bendrajam Teismui vertinant minėtų ieškinio pagrindų pagrįstumą.

21 Tokiomis aplinkybėmis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antroje pastraipoje, aiškinamoje atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, vartojamą sąvoką „suinteresuotumas bylos baigtimi“ reikia aiškinti taip, kad leidžiama patenkinti tokį prašymą įstoti į bylą, kokį pateikė bendrovės JPMC.

22 Šiuo klausimu primintina, kad šalių procesinio lygiateisiškumo principas, kuris yra sudėtinė teisės subjektų teisių, kylančių iš Sąjungos teisės, veiksmingos teisinės gynybos principo, įtvirtinto Chartijos 47 straipsnyje, dalis, ir, kaip ir rungimosi principas, yra neatsiejamas nuo pačios teisingo bylos nagrinėjimo koncepcijos, apima teismo pareigą kiekvienai šaliai suteikti protingą galimybę pateikti savo poziciją tokiomis aplinkybėmis, dėl kurių ji neatsidurtų akivaizdžiai nepalankesnėje padėtyje nei jos priešininkas (šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Komisija / Airija ir kt.*, C-89/08 P, EU:C:2009:742, 54 punktą ir 2019 m. spalio 16 d. Sprendimo *Glencore Agriculture Hungary*, C-189/18, EU:C:2019:861, 61 punktą).

23 Tuo remiantis matyti, kad turi būti nustatytas skirtumas atsižvelgiant į tai, ar asmenys, kuriems skirtas sprendimas, kaip antai ginčijamas sprendimas, pareiškę ieškinį pirmojoje instancijoje, kurio nagrinėjimas buvo sustabdytas, prašo leisti įstoti į bylą, kur ginčijamas pats SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimas ir jie įvardyti kaip šio pažeidimo bendravykdžiai, ar jie prašo leisti įstoti į bylą tik dėl kitam iš tų bendravykdžių už šį pažeidimą skirtos baudos teisėtumo arba dydžio.

24 Pirmuoju atveju aplinkybė, kad prašymus įstoti į bylą pateikę asmenys yra įmonės, įvardytos kaip dalyvavusios darant SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimą, jiems leidžia pateisinti tiesioginį suinteresuotumą sprendimu dėl kito asmens, dalyvavusio darant šį pažeidimą, reikalavimų, pareikštų byloje, kur ginčijamas minėto pažeidimo buvimas, su sąlyga, kad jie patys pareiškė ieškinį dėl sprendimo, priimto dėl jų dalyvavimo darant tą patį pažeidimą, panaikinimo, grindžiamą panaikinimo pagrindais, iš esmės sutampančiais su minėtoje byloje nurodytais pagrindais arba į juos panašiais. Antruoju atveju, priešingai, prašymą įstoti į bylą pateikę asmenys turi tik netiesioginį suinteresuotumą bylos, į kurią nori įstoti, baigtimi, nes pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį skiriamos baudos yra individualaus pobūdžio (šiuo klausimu žr. 2020 m. balandžio 30 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Komisija / HSBC Holdings ir kt.*, C-806/19 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:364, 13 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

25 Nagrinėjamu atveju prašymas įstoti į bylą, skirtingai nei tas, kurį bendrovės JPMC pateikė byloje *Komisija / HSBC Holdings ir kt.* (C-806/19 P), priskirtinas prie pirmojo iš šių dviejų atvejų.

26 Taigi bendrovės JPMC turi pagrįstą suinteresuotumą bylos baigtimi, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antrą pastraipą.

27 Vis dėlto primintina, kad pagal šios nutarties 9 punkte nurodytą Teisingumo Teismo jurisprudenciją šalis, kuriai leista įstoti į bylą, negali pakeisti pagrindinių šalių reikalavimuose ir pagrinduose apibrėžto ginčo dalyko. Vadinasi, priimtini tik tie į bylą įstojusios šalies argumentai, kuriais neviršijama tai, kas numatyta šiuose reikalavimuose ir pagrinduose.

28 Dėl bendrovių JPMC procesinių teisių reikia konstatuoti, kad prašymas įstoti į bylą buvo pateiktas per Procedūros reglamento 190 straipsnio 2 dalyje numatytą vieno mėnesio terminą, taigi jos iš principo turi teisę gauti visus šalims įteiktus procesinius dokumentus pagal šio reglamento 131 straipsnio 4 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal minėto reglamento 190 straipsnio 1 dalį.

29 Tokiomis aplinkybėmis reikia nustatyti bendrovėms HSBC ir Komisijai trumpą terminą, per kurį prireikus būtų galima pateikti prašymą užtikrinti šios bylos medžiagoje esančių dokumentų konfidencialumą.

30 Remiantis visu tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad bendrovėms JPMC turi būti leista įstoti į bylą palaikyti bendrovių HSBC reikalavimų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

31 Pagal Procedūros reglamento 137 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, bylinėjimosi išlaidų klausimas sprendžiamas sprendime arba nutartyje, kuriais užbaigiamas procesas.

32 Kadangi šioje byloje buvo patenkintas bendrovių JPMC prašymas įstoti į bylą, reikia atidėti išlaidų, susijusių su jų įstojimu į bylą, klausimo nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismo pirmininkas nutaria:

1. **Leisti *JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association* ir *J.P. Morgan Services LLP* įstoti į bylą C-883/19 P palaikyti *HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc* ir *HSBC France* reikalavimų.**

2. **Nepažeisdamas 3 punkto, kancleris pasirūpins, kad *JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association* ir *J.P. Morgan Services LLP* būtų įteiktos visų procesinių dokumentų kopijos.**

3. **Nustatyti *HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc, HSBC France* ir Europos Komisijai terminą, skirtą prireikus pateikti prašymą užtikrinti šios bylos medžiagoje esančių dokumentų konfidencialumą *JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association* ir *J.P. Morgan Services LLP* atžvilgiu.**

4. **Nustatyti *JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association* ir *J.P. Morgan Services LLP* terminą, skirtą raštu išdėstyti pagrindams, kuriais jos remiasi, grįsdamos savo reikalavimus.**

5. **Atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.**

Parašai.